

عنوان مقاله:

دین و انقلاب های عربی: مطالعه موردی انقلاب مصر

محل انتشار:

مجله دانش سیاسی و بین المللی، دوره 1، شماره 4 (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

مهدی عوض پور - دانشگاه یاسوج

جاسب نیک فر - دانشگاه یاسوج

خلاصه مقاله:

چکیده در طول نیم قرن گذشته و در سایه کمرنگ شدن تز «سکولارسازی» و تلاش برای جدایی دین و سیاست، نقش و جایگاه دین در حوزه عمومی مورد توجه دانشمندان علوم اجتماعی بوده است. هدف نوشتار حاضر مطالعه حضور دین درون حوزه عمومی است و برای این کار تلاش می کند تا از طریق پرداختن به نشانه های حضور دین از حضور بسیج کنندگی و حضور نمادین گرفته تا حضور سیاسی و در نهایت حضور نهادی، تحولات سیاسی مصر در طول سه سال گذشته را مورد واکاوی قرار دهد. حضور دین در حوزه عمومی مصر یکی از ویژگی های اصلی دوره پس از انقلاب ۲۵ ژانویه به شمار می رود و این حضور باعث نگرانی برخی ها شده است و این نه فقط به دلیل قطب بندی ها و اختلافات میان نیروهای اسلامی و نیروهای لیبرالی و سکولار است، بلکه همچنین به دلیل چیزی است که برخی ها آن را نقض دستاوردهای انقلاب مصر به عنوان یک انقلاب مدنی می دانند؛ انقلابی که طبق نظر این طیف می بایست در دو عرصه سیاسی و اجتماعی فضای بیشتری به نیروهای مدنی در مقایسه با جریان های دینی بدهد و این چیزی است که به نظر برخی ها اگر محقق نشود، ممکن است فرآیند تحول دموکراتیک در مصر به شکست بیانجامد. اما عده ای دیگر معتقدند که سرنگونی نظام مبارک و پایان سیطره حزب حاکم (حزب ملی دموکراتیک)، منجر به بروز تنوع شدید در نقشه صحنه سیاسی مصر و وزن بازیگران گوناگون از جمله بازیگران اسلامی شده است. بنابراین از زمان برکناری مبارک، احزاب و گروه های سیاسی جدیدی ظاهر شده اند که به جریان های فکری و ایدئولوژیکی گوناگونی وابسته هستند. اما تحول برجسته در وضعیت پراکندگی و افتراقی نمایان است که جنبش ها و احزاب اسلامی در دوره پس از انقلاب ها به آن دچار شده اند. از این رو تعداد احزابی که به مرجعیت دینی تکیه دارند، از ۱۵ حزب عبور کرده و اگر وضعیت گشایش سیاسی کنونی تداوم یابد، همچنان امکان افزایش این تعداد وجود دارد. نوشتار حاضر به این نتیجه می رسد که دین نقش مهمی در تعیین شکل تحول دموکراتیک و ماهیت آن در مصر در خلال دوره آتی خواهد داشت. همچنین تاکید می کند که چنین نیست که تنها یک نیروی اسلامی بر حوزه عمومی تسلط داشته باشد؛ بلکه نوعی پراکندگی و تنوع درون جنبش اسلامی رخ داده است. این پژوهش اشاره می کند که هرگاه مصر به سمت دموکراسی گام بر می دارد، تحولی در گفتمان احزاب و جریان های سیاسی قدیمی و جدید رخ داده و ایدئولوژی و اقدامات آن ها متنوع و گوناگون شده است.

کلمات کلیدی:

حوزه عمومی، سکولارسازی، دین، انقلاب های عربی، مصر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1490829>

